

Co je vlastně integrovaný záchranný systém?

27. 01. 2017

Pod pojmem IZS si většina z nás okamžitě představí sanitku, hasičské nebo policejní auto spěchající k zásahu. Skutečnost je však trochu složitější. **IZS je především systém** definovaný a vymezený zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Základy IZS byly položeny již v roce 1993. IZS vznikl jako potřeba každodenní spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí (požárů, havárií, dopravních nehod atd.). Spolupráce na místě zásahu uvedených složek v nějaké formě existovala vždy. Avšak odlišná pracovní náplň i pravomoci jednotlivých složek vyžadují určitou koordinaci postupů.

IZS je definován zákonem jako **efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob** při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události, tak aby nebyl opomenut nikdo, kdo pomoci může, a vzájemně si nikdo nepřekážel.

IZS se skládá ze základních a ostatních složek IZS. Mezi **základní složky IZS** patří Hasičský záchranný sbor České republiky (profesionální hasiči), jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (dobrovolní a podnikoví hasiči), zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky. **Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Působí na celém území České republiky.**

Ostatními složkami IZS jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (Armáda ČR), ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. městská nebo obecní policie), ostatní záchranné sbory (např. horská služba), orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (např. plynaři, energetici, vadaři), zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. **S ostatními složkami IZS je předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci** obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám IZS při provádění záchranných a likvidačních prací.

Hasičský záchranný sbor ČR je hlavním koordinátorem a páteří IZS. V praxi to znamená, že pokud zasahuje více složek IZS, na místě zpravidla velí příslušník Hasičského záchranného sboru ČR. Velitelem zásahu však může být i příslušník složky, jejíž činnost v místě zásahu převažuje. Například při záchrane pohřešovaných osob v terénu - pátrací akci v terénu nebo při zásahu na útočícího aktivního střelce velí příslušník Policie ČR. Velitel zásahu řídí součinnost složek a koordinuje záchranné a likvidační práce. V případě zásahu pouze jedné složky se nejedná o zásah IZS. O zásah složek IZS se jedná až v případě, kdy společně zasahují dvě a více složek IZS. Operační a informační středisko IZS (jsou jimi OPIS HZS krajů a OPIS HZS ČR) povolává a nasazuje potřebné síly a prostředky (lidi a techniku) jednotlivých složek IZS v konkrétních lokalitách, je oprávněno varovat obyvatelstvo na ohroženém území, vyžadovat a organizovat věcnou a osobní pomoc atd. Na strategické úrovni je pak IZS koordinován krizovými orgány krajů a Ministerstva vnitra.

Klasickým příkladem fungování systému IZS jako koordinovaného postupu všech záchranných složek byly povodně v Libereckém kraji v roce 2010.

Dle zákona o integrovaném záchranném systému **velitel zásahu má při provádění záchranných a likvidačních prací i rozsáhlé pravomoci**. Může mj. zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu, nařídít evakuaci osob nebo stanovit jiná dočasná omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí. Velitel zásahu je rovněž ze zákona oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci. **Firmy a občané mají ze zákona povinnost žádosti o pomoc při řešení mimořádné události uposlechnout**. Práva a povinnosti právnických, podnikajících fyzických osob a fyzických osob při mimořádných událostech stanoví zákon č. 239/2000 Sb., o IZS, v §23 - 25.

I když nejsou přímo jeho součástí, mají v systému IZS významné místo i **orgány a starostové obcí**, a to především v oblasti přípravy na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Konkrétní povinnosti orgánům obce a starostovi stanovuje zákon č. 239/2000 Sb., o IZS, v § 15 - 16. Obce se v systému přípravy na řešení krizových situací podílí především na spolupráci se složkami IZS při zpracování stanovené dokumentace, sběru a aktualizaci dat. Pro přípravu a řešení krizových situací zřizují zvláštní orgány podle zákona např. krizové štáby, bezpečnostní rady, povodňové komise apod. Při řešení různých situací spolupracují se složkami IZS, koordinují činnost na svém území, poskytují pomoc občanům (např. distribuce humanitární pomoci, zajišťování náhradního stravování a ubytování, zajišťování finanční pomoci, distribuce sociálních dávek, zajištění informovanosti obyvatelstva).

Zdroj: HZS ČR

Spolupráce: Ing. Jan Gardoň, Statutární město Liberec

Foto: archiv HZS LK

Autor: por. Mgr. Iva Michalíčková HZS LK

Obrázky k článku

